

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 15.12.1998
COM(1998) 758 def.

VIERDE JAARLIJKS VERSLAG VAN DE COMMISSIE

AAN DE RAAD, HET EUROPEES PARLEMENT,
HET ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITE
EN HET COMITE VAN DE REGIO'S

**DE EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE
FINANCIËEL MECHANISME**

I. Het Financieel Mechanisme

Om de economische cohesie binnen de Europese Economische Ruimte (EER) en de ontwikkeling in haar regio's te stimuleren is op 1 januari 1994 een Financieel Mechanisme ingesteld ter ondersteuning van ontwikkelingsprojecten in Griekenland, Ierland, Noord-Ierland, Portugal en delen van Spanje (de regio's van doelstelling 1 als vastgesteld in 1988) (artikelen 115 en 116 en Protocol 38 van de EER-Overeenkomst).

Het Financieel Mechanisme verleent gedurende de geplande vijfjarenperiode, die op 31 december 1998 afloopt, financiële bijstand aan de begunstigde regio's. Daarbij gaat het om schenkingen ("giften") voor een bedrag van 500 miljoen ecu en renteverlagingen van 2 % op jaarbasis voor in totaal 1,5 miljard ecu aan leningen van de Europese Investeringsbank (EIB).

Voorrang wordt gegeven aan projecten waarbij in het bijzonder de nadruk wordt gelegd op milieu (met inbegrip van stedelijke ontwikkeling), vervoer (en de daarvoor bestemde infrastructuur) of opleiding en scholing. Met betrekking tot door particuliere ondernemingen ingediende projecten wordt bijzondere aandacht geschonken aan kleine en middelgrote ondernemingen.

Het Mechanisme wordt **door de EIB beheerd**. De EIB beoordeelt ieder project aan de hand van financiële, economische en technische criteria en gaat na of het verenigbaar is met de doelstellingen, het beleid in de diverse sectoren en de milieuvoorschriften en -normen van de EU.

Vervolgens legt de EIB voorstellen voor aan het door de deelnemende EVA-landen en de Commissie ingestelde Comité voor het Financieel Mechanisme, dat beslist over de verdeling van de beschikbare financiële middelen.

Het Mechanisme werd **oorspronkelijk gefinancierd** door de deelnemende EVA-landen. De rol van de Commissie bestond erin een standpunt over de voorstellen te formuleren voordat deze door het Comité voor het Financieel Mechanisme van de EVA werden goedgekeurd.

Op **1 januari 1995** zijn de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden tot de Europese Unie toegetreden. In de artikelen 83, 111 en 136 van de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden en de aanpassing van de Verdragen waarop de Europese Unie is gegrond, is bepaald dat met ingang van die datum het aandeel van de drie toetredende landen in de financiering van het Financieel Mechanisme als bedoeld in artikel 116 van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, ten laste komt van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen.

Daardoor is de Commissie nu medeverantwoordelijk voor het Mechanisme overeenkomstig artikel 205 van het Verdrag, waarin is bepaald dat de Commissie de begroting uitvoert. In de mededeling van de Commissie van 30 maart 1995 (C(95)753) is geregeld hoe binnen de Commissie met het Financieel Mechanisme wordt omgegaan.

Als gevolg van de inwerkingtreding van de EER-Overeenkomst voor het Vorstendom Liechtenstein, op 1 mei 1995, neemt het Vorstendom volledig deel aan het Mechanisme.

II. Het vierde jaarlijks verslag

Het eerste jaarlijks verslag, dat in juni 1995 door de Commissie bij de Raad werd ingediend, had betrekking op de werking van het Mechanisme in de periode 01.01.94 - 31.05.95.

In het tweede en het derde jaarlijks verslag werd de werking van het Mechanisme in de periode 01.01.95 - 30.06.96, respectievelijk de periode 01.07.96 - 30.06.97 besproken.

Dit vierde jaarlijks verslag heeft betrekking op de periode 01.07.97 - 30.06.98.

1. Werkzaamheden van het Mechanisme tot en met 30.06.98

In de periode vanaf de oprichting van het Mechanisme tot en met 30.06.98 heeft het Comité voor het Financieel Mechanisme zijn goedkeuring gehecht aan :

- schenkingsaanvragen voor in totaal 386,928 miljoen ecu, wat overeenkomt met 77 % van de totale middelen die voor schenkingen beschikbaar zijn;
- rentesubsidieaanvragen voor in totaal 1.330,60 miljoen ecu aan leningen, wat overeenkomt met 89 % van het totaalbedrag aan EIB-leningen waarvoor rentesubsidies kunnen worden toegekend.

Om te zorgen voor een volledige besteding van de beschikbare middelen tegen 31 december 1998, de uiterste datum waarop betalingsverplichtingen kunnen worden aangegaan, is op 23 februari 1998 aan alle begunstigde regeringen een brief gezonden waarin die uiterste datum is gememoreerd en is meegedeeld dat (i) overtollige vastgelegde middelen uiterlijk op 31 juli 1998 konden worden vrijgemaakt om daarna weer te worden vastgelegd voor nieuwe projecten, en dat (ii) nieuwe aanvragen of wijzigingen uiterlijk op 30 september 1998 moesten worden ingediend.

1.1. Schenkingen tot en met 30.06.98

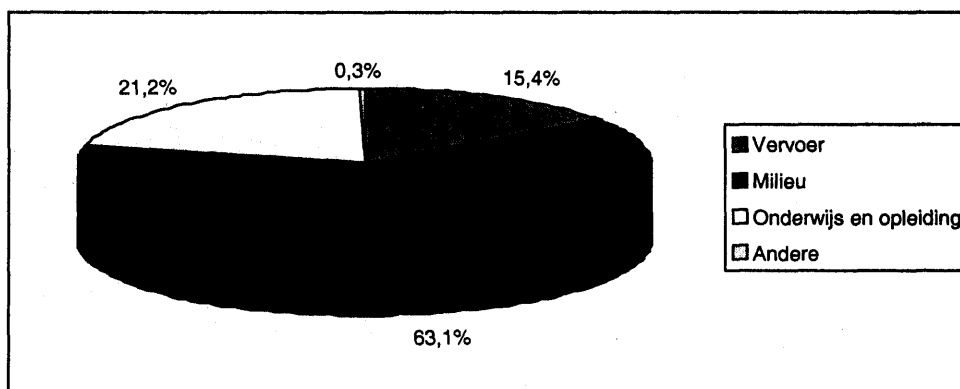
In de navolgende tabellen is aangegeven hoe de schenkingen die het Comité voor het Financieel Mechanisme in de periode tot en met 30.06.98 heeft goedgekeurd, zijn verdeeld enerzijds over de landen, en anderzijds over de sectoren :

Verdeling van de schenkingen per land
(mln. ecu)

	GOEDGEKEURDE SCHENKINGEN
Griekenland	61,1
Ierland	35,5
Noord-Ierland	11,0
Portugal	52,3
Spanje	227,0
TOTAAL	386,9

Verdeling over de sectoren

	ecu	Totaal
Vervoer	59 600 000	15,4%
Milieu	244 162 200	63,1%
Onderwijs	82 045 000	21,2%
Andere	1 071 000	0,3%

De voor schenkingen aan Ierland, Noord-Ierland en Spanje beschikbare middelen zijn volledig vastgelegd.

Portugal heeft projectvoorstellen ingediend waarover met goed gevolg vooroverleg is gepleegd. Waarschijnlijk zullen vóór het einde van het jaar betalingsverplichtingen voor het nog beschikbare saldo worden aangegaan.

Ook Griekenland heeft voorstellen ingediend waarmee de beschikbare middelen zouden worden opgebruikt, als het Comité van oordeel zou zijn dat deze voorstellen voor vastlegging van schenkingsmiddelen in aanmerking komen. In verscheidene gevallen bestaat daar echter onzekerheid over en daarom heeft het Comité er bij het Ministerie van Nationale Economie op aangedrongen voldoende voorstellen uit te werken om ervoor te zorgen dat de beschikbare middelen tegen eind 1998 volledig kunnen worden gebruikt.

Op 30 juni 1998 was 141,54 miljoen ecu aan schenkingen (exclusief de vergoeding van 0,5 % voor de EIB) uitbetaald, wat overeenkomt met 28 % van de totale middelen die voor schenkingen beschikbaar zijn.

1.2. Leningen met rentesubsidie tot en met 30.06.98

In de navolgende tabellen is aangegeven hoe de in de periode tot en met 30.06.98 door het Comité voor het Financieel Mechanisme goedgekeurde EIB-leningen met rentesubsidie zijn verdeeld enerzijds per land, en anderzijds per sector :

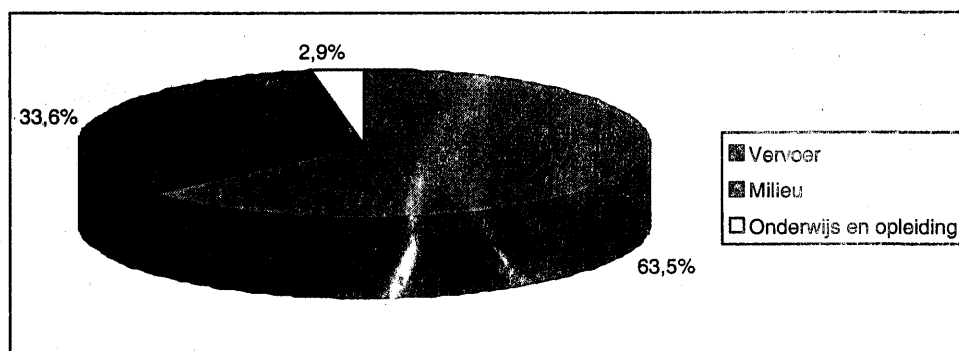
Verdeling van de leningen per land

(mln. ecu)

	GOEDGEKEURDE LENINGEN
Griekenland	299,8
Ierland	106,5
Noord-Ierland	0,0
Portugal	260,6
Spanje	663,7
TOTAAL	1330,6

Verdeling over de sectoren

	ecu	Totaal
Vervoer	844 460 000	63,5%
Milieu	447 140 000	33,6%
Onderwijs	39 000 000	2,9%

Ierland heeft de toegewezen rentesubsidies reeds volledig geabsorbeerd. Naar verwachting zullen de resterende toewijzingen in de andere landen worden geabsorbeerd via in aanmerking komende projecten die reeds bij de EIB zijn ingediend. Wat Noord-Ierland betreft, ziet het er naar uit dat de rentesubsidies zullen worden aangevraagd voor globale leningen van de EIB.

zullen worden aangevraagd voor globale leningen van de EIB, dit volgens het patroon dat bekend is van Spanje.

Op 30 juni 1998 was 986,058 miljoen ecu aan EIB-leningen met rentesubsidie uitbetaald, wat overeenkomt met 66 % van het totaalbedrag aan dergelijke leningen dat beschikbaar is.

2. In de periode van 01.07.97 tot en met 30.06.98 goedgekeurde schenkings- en rentesubsidieaanvragen

In deze periode werden de volgende **schenkingsaanvragen** voor in totaal 77,7102 miljoen ecu goedgekeurd:

Griekenland

Renovatie van het oude stadscentrum van Korfoe

Schenking van 4,13 miljoen ecu voor renovatie en de ontwikkeling van technische infrastructuur in de oude stad, waarbij het onder meer gaat om de drinkwaterdistributie, de riolering, telecommunicatie- en elektriciteitsleidingen en het herstel van bestratingen. In het betrokken gebied ligt ongeveer 80 % van het historische erfgoed van de stad Korfoe. Dankzij het project zal de stad haar troeven op het gebied van architectuur en erfgoed volledig kunnen uitspelen.

Restauratie van kloosters op de Athos-berg

- Schenking van 1,1502 miljoen ecu voor restauratie- en bouwwerkzaamheden in het Simonos Petras-klooster ter aanvulling van de reeds eerder uit het Financieel Mechanisme geschonken steun.
- Schenking van 4,3 miljoen ecu voor de wederopbouw van belangrijke gebouwen in de kloosters van Aghiou Pavlou, Profitou Ilia en Xenophondos en voor maatregelen in het Ormylia-klooster, en wel de verdere ontwikkeling van het diagnosecentrum, beveiligingsmaatregelen voor de ikonen die in onderzoek zijn of worden gerestaureerd, en een experimenteel opleidingsprogramma voor onderzoekers en conservators van ikonen.

Deze projecten zullen bijdragen tot de instandhouding van unieke cultuurmonumenten en zullen het mogelijk maken het toeristische potentieel van de regio te ontwikkelen en daarbij ook nieuwe mogelijkheden te bieden aan de hogere eisen stellende culturele toerist.

Ierland

Technisch onderwijs (tweede fase)

Schenking van 13 miljoen ecu voor investeringen in 13 instellingen voor hoger onderwijs, waarbij het gaat om een project waaraan ook het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) een financiële bijdrage levert. Het project betreft nieuwbouw en de uitbreiding van bestaande gebouwen voor het onderbrengen van onderwijs-, opleidings- en algemene voorzieningen in drie landelijke universiteiten en tien technische hogescholen. Het project zal ertoe bijdragen de contacten tussen onderwijs en bedrijfsleven via toegepast

onderzoek te verbeteren en te voorzien in de behoeften van industrie en dienstensector aan goed opgeleid personeel.

Noord-Ierland

Het Calgach Hotel in Derry

Schenking van 3 miljoen ecu voor de bouw van een driesterrenhotel met 108 kamers in het centrum van Derry. Initiatiefnemer is een niet-commerciële organisatie. Het project is een aanvulling op een veelomvattend wederopbouw- en revitaliseringsprogramma in Derry in het kader van het vredes- en verzoeningsproces.

Spanje

Stadsvernieuwing in Toledo

Schenking van 22,94 miljoen ecu voor renovatie en stadsvernieuwing in het historische centrum, het verkeersvrij maken van straten en de bouw van parkeergarages. Het project moet ertoe bijdragen dat in het historische centrum weer meer economische en sociale activiteiten worden ontplooid en dat een deel van de bevolking die dit gebied heeft verlaten, er weer terugkeert.

Via de la Plata (Extremadura)

Schenking van 15,7 miljoen ecu voor de restauratie van historische gebouwen, het verbeteren van het stadsmilieu en de bouw van diverse toeristische voorzieningen langs de historische Via de la Plata. Het project zal bijdragen tot de bescherming en instandhouding van het waardevolle historische erfgoed van de regio.

Stadsvernieuwing in Granada

Schenking van 6,69 miljoen ecu voor de restauratie of het herstel van daken en voorgevels in Albaicin in de oude Moorse wijk, voor het verkeersvrij maken van straten en voor de bouw van een ondergrondse parkeergarage. Het project is erop gericht het stadsmilieu te verbeteren zodat het aantrekkelijker wordt voor de vestiging van kleine ambachtelijke bedrijven en winkels, en het toerisme in Albaicin en Alhambra in de benedenstad van Granada te ontwikkelen.

Espacios Industriales (Las Palmas)

Schenking van 6,8 miljoen ecu voor de heraanleg van vijf kleine industrieterrinen in de stad Las Palmas. Het project maakt deel uit van een meer omvattend programma dat tot doel heeft stadsvernieuwing, investeringen en het scheppen van werkgelegenheid te bevorderen.

In de genoemde periode werden de volgende **rentesubsidieaanvragen** voor leningen ten bedrage van in totaal 488,5 miljoen ecu goedgekeurd:

Griekenland

Zuidelijk deel van de Pathe-snelweg

Rentesubsidie voor een lening van 100,4 miljoen ecu om de gedeelten Yliki-Aghios Konstantinos en Raches-Aghii Theodori van de bestaande hoofdweg te verbouwen tot snelwegvakken.

Ierland

Ierse infrastructuur

Rentesubsidie voor een lening van 66,5 miljoen ecu voor de verbetering van wegen, rioolstelsels en afvalwaterzuiveringsinstallaties. Het project maakt deel uit van de prioritaire infrastructuurwerkzaamheden in het kader van het trans-Europese netwerk (TEN) en wordt medegefinancierd door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Cohesiefonds.

Spanje

Globale lening voor milieu-investeringen aan de BCL II

Rentesubsidie voor een lening van 18 miljoen ecu aan de Banco de Crédito Local (BCL) om kleine en middelgrote milieu-investeringen van de privésector en de overheid te financieren. Deze nieuwe globale lening aan de BCL zal bijdragen tot de milieubescherming in de Spaanse regio's van doelstelling 1.

Technisch onderwijs in Valencia

Rentesubsidie voor een lening van 15 miljoen ecu om ten behoeve van de universiteit van Valencia voorzieningen uit te breiden en nieuwe apparatuur aan te schaffen. Het project moet de universiteit in staat stellen om op diverse technische en zakelijke vakgebieden betere opleidingen aan te bieden.

Snelweg León-Burgos

Rentesubsidie voor een lening van 24,3 miljoen ecu om de gedeelten Onzonilla-Santas Martas en Sahagun-San Marnes de Campos van de snelweg León-Burgos aan te leggen.

Regionaal wegennet in Asturias

Rentesubsidie voor een lening van 15 miljoen ecu om diverse wegen in Asturias te herstellen en te verbeteren.

Herstel van infrastructuur in Andalucía

Rentesubsidie voor een lening van 18 miljoen ecu om in de hele regio dringende herstellingswerkzaamheden uit te voeren in verband met de schade die de overstromingen in de winter hebben veroorzaakt. Het project is opgezet om het hoofd te bieden aan een noodsituatie. Het gaat om de herstelling van bestaande wegen-, stads- en milieu-infrastructuur.

Verbetering van de onderwijsinfrastructuur in Galicia

Rentesubsidie voor een lening van 24 miljoen ecu om op verschillende plaatsen in Galicia schoolgebouwen op te trekken of te verbeteren, vooral ten behoeve van het middelbaar en het beroepsonderwijs. Deze investeringen zullen ervoor zorgen dat de onderwijsinfrastructuur van Galicia voldoet aan de minimumeisen die volgens de Spaanse wetgeving voor onderwijsinstellingen gelden.

Uitbreiding van de haven van Valencia

Rentesubsidie voor een lening van 12 miljoen ecu om in het nieuwe havengedeelte een golfbreker aan te leggen, om kaden voor containerschepen te bouwen, om terreinen op te hogen en om het wegen- en spoorwegnet binnen de haven te reorganiseren. Het project zal zorgen voor extra capaciteit in één van de grootste Spaanse en mediterrane havens, die ook een belangrijk knooppunt van het trans-Europese netwerk is.

3. De financiering van het Financieel Mechanisme

Volgens de Toetredingsakte (artikelen 83, 111 en 136) moet het aandeel van de nieuwe lidstaten in het Mechanisme worden gefinancierd uit de algemene begroting van de Gemeenschappen. Op voorstel van de Commissie (COM(94) 398) is daartoe in de rubriek "Structurele maatregelen" van de financiële vooruitzichten een nieuw punt opgenomen. De begroting 1998 bevat een desbetreffend onderdeel met bijbehorende toelichting (B2-401). De benodigde jaarlijkse kredieten worden telkens op 108 miljoen ecu geraamd.

Als gevolg van de overname van het aandeel van de nieuwe lidstaten geldt voor de betrokken betalingen het bepaalde in artikel 4A van de Samenwerkingsovereenkomst tussen de EVA-landen en de EIB van 30 juni 1992, zoals gewijzigd bij het wijzigingsprotocol van 18 juni 1993.

Volgens die procedure heeft het Comité voor het Financieel Mechanisme op 16 december 1997 de totale bijdrage voor 1998 en de verdeling daarvan over de deelnemende EVA-landen en de Commissie bepaald. De totale bijdrage voor het jaar 1998 is vastgesteld op 135 miljoen ecu. Voor de verdeling daarvan is uitgegaan van de gegevens over het bruto nationaal product tegen marktprijzen in de laatste drie kalenderjaren.

3.1. Een totale bijdrage van 135 miljoen ecu voor 1998

Bij de oprichting van het Financieel Mechanisme was een eerste schatting dat elk jaar 130 miljoen ecu nodig zou zijn. In de jaren 1994-1996 zijn voor het Financieel Mechanisme echter een eerste storting en jaarlijkse aanvullingen ten belope van telkens 110 miljoen ecu overgemaakt, zoals blijkt uit de navolgende tabel, waarin ook de totale bijdragen in de periode 1994-1998 zijn vermeld.

Volgens artikel 4 van de Samenwerkingsovereenkomst moeten de deelnemende EVA-landen en de Gemeenschapsbegroting de bedragen overmaken die nodig zijn om voor de rentesubsidies en de schenkingen de geplande vastleggingen en betalingen te kunnen verrichten en de bijbehorende administratiekosten te kunnen bestrijden. Met het oog op de vaststelling van de volgende tranches die de deelnemende EVA-landen en de Commissie beschikbaar moeten stellen, dienen de bank en het Comité na te gaan welke bedragen aan schenkingen en rentesubsidies reeds zijn betaald. Het na beëindiging van de activiteiten onbesteed gebleven bedrag moet aan de deelnemende EVA-landen en de Gemeenschapsbegroting worden terugbetaald.

In overeenstemming met de genoemde bepalingen heeft het Comité voor het Financieel Mechanisme op 17 december 1996 en op 16 december 1997 besloten dat de bijdragen van de donoren dienden te worden verhoogd om aan de uiteindelijke verplichtingen te kunnen voldoen. Het is belangrijk om, ook al zijn de reeds gestorte bijdragen nog niet volledig besteed, elk jaar redelijke bijdragen ter beschikking van de rekening van het Mechanisme te stellen om naar behoren aan de uiteindelijk te verwachten verplichtingen te kunnen voldoen en vóór eind 1998 alle nodige vastleggingen te kunnen verrichten. Daarom is dus besloten de jaarlijkse aanvulling te verhogen van 110 miljoen ecu tot 130 miljoen voor 1997 en 135 miljoen ecu voor 1998.

3.2. De verdeling over de Commissie en de deelnemende EVA-landen

Op basis van de gegevens over het bruto nationaal product tegen marktprijzen in de laatste drie kalenderjaren werden de eerste storting en de daaropvolgende jaarlijkse aanvullingen voor het Financieel Mechanisme als volgt verdeeld:

miljoen ecu

	IJsland	Noorwegen	Liechtenstein	Oostenrijk	Finland	Zweden	Totaal
				Vanaf 1995 begroting	Gemeenschaps-		
1994	1,078 (0,98 %)	18,436 (16,76 %)	0,187 (0,17 %)	29,348 (26,68 %) Totaal:	20,526 (18,66 %) (82,09 %)	40,425 (36,75 %)	110
1995	1,111 (1,01 %)	19,063 (17,33 %)	0,198 (0,18 %)		89,628 ¹ (81,48 %)		110
1996	1,122 (1,02 %)	21,604 (19,64 %)	0,198 (0,18 %)		87,076 (79,16 %)		110
1997	1,300 (1,00 %)	25,935 (19,95 %)	0,247 (0,19 %)		102,518 (78,86 %)		130
1998	1,296 (0,96 %)	27,916 (20,16 %)	0,2565 (0,19 %)		106,2315 (78,69 %)		135
Totaal	4,907	112,254	1,0865	475,7525			595

Bijgevolg heeft de Commissie op 19 februari 1998 voor 1998 een bijdrage uit de Gemeenschapsbegroting ten bedrage van 106.231.500 ecu goedgekeurd.

¹ De Commissie heeft in augustus 1995 niet verzocht om overmaking van het bedrag dat moest worden terugbetaald in verband met de storting door Liechtenstein. Daarom is dit bedrag in mindering gebracht op de bijdrage die in 1996 moest worden betaald in het kader van de derde tranche.

4. De rekening van het Mechanisme bij de EIB

Op 31 december 1997 bedroeg het saldo op de rekening van het Financieel Mechanisme 281.003.164,01 ecu. De verrichtingen op deze rekening in de tweede helft van 1997 kunnen als volgt worden samengevat:

		ecu
<i>Saldo op 30 juni 1997</i>		337.377.385,34
<i>Bijschrijvingen</i>		
Verkregen rente	6.491.813,77	
<i>Afschrijvingen</i>		
Rentesubsidies	- 23.888.846,55	
Schenken	- 38.750.500,55	
"Liaison Officer"	- 226.688,00	
<i>Saldo op 31 december 1997</i>		281.003.164,01

Op 30 juni 1998 bedroeg het saldo op de rekening van het Financieel Mechanisme 399.184.268,33 ecu. De verrichtingen op deze rekening tot en met 30.06.98 kunnen als volgt worden samengevat:

		ecu
<i>Saldo op 31 december 1997</i>		281.003.164,01
<i>Bijschrijvingen</i>		
Vijfde tranche (voor 1998)	135.000.000,00	
Tot en met 30.06.98 verkregen rente	7.223.206,51	
<i>Afschrijvingen</i>		
Rentesubsidies	- 7.433.788,14	
Schenken	- 16.608.314,05	
<i>Saldo op 30 juni 1998</i>		399.184.268,33

5. Coördinatie en complementariteit met de andere financieringsinstrumenten van de Europese Unie

De Commissie draagt in het kader van het partnerschap zorg voor de coördinatie en de samenhang tussen de projecten van het Financieel Mechanisme en de maatregelen van de Structuurfondsen, het Cohesiefonds, de Europese Investeringsbank en de andere financieringsinstrumenten van de Europese Unie.

Er zijn in dit verband duidelijke richtsnoeren met betrekking tot de combinatie van en overlappingsen tussen de steun uit het Financieel Mechanisme en de

overige communautaire steunverlening opgenomen in de operationele afspraken die de Commissie en de Europese Investeringsbank op 9 maart 1994 hebben gemaakt.

ISSN 0254-1513

COM(98) 758 def.

DOCUMENTEN

NL

09 10 01 17

Catalogusnummer : CB-CO-98-758-NL-C

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen
L-2985 Luxemburg